

Český svaz včelařů, z. s.

Výroční zpráva za rok 2016

**Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene
včely medonosné kraňské**

**Dle zákona č. 154/2000 sb. o šlechtění, plemenitbě a
evidenci hospodářských zvířat a o změně některých
souvisejících zákonů (plemenářský zákon)**

Český svaz včelařů, z. s.

Křemencova 8, 115 24, Praha 1, IČ: 00 443 239

Uznané chovatelské sdružení včely kraňské.

*Rozhodnutím MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY,
č. j. 120109/01 - 7010, ze dne 11. 5. 2001*

Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene

Výroční zpráva za rok 2016

Obsah:

1. Výchozí předpoklady
- 1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR
- 1.3. Směr šlechtění
- 1.4. Stav včelstev v kontrole užitečnosti
2. Chovný cíl a standard plemene
- 2.1. Hlavní směry chovného cíle
- 2.2. Základní parametry chovného cíle
3. Realizace šlechtitelského programu
- 3.1. Účastníci programu
- 3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2016
4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2016
5. Příloha: Tabulky 1-4

1. Výchozí předpoklady

1.1. Tendence evropského chovu včel

Evropští chovatelé tradičně chovají materiál s dlouhou tradicí, ale též materiál dovážený. Je to často motivováno očekáváním lepších vlastností, které se ale na dcerách dalších generacích měřitelně neprojevují. V důsledku hybridizace dochází lokálně ke zhoršení některých vlastností včelstev a ke ztrátě vyrovnanosti. U žádného plemene nebo linie nebyla dosud prokázána lepší tolerance k nemocem.

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

Chovatelské sdružení včely medonosné kraňské se i v hodnoceném roce řídilo chovatelským řádem (dále CHR) a příručkou plemenářské práce (dále PPP).

1.3. Směr šlechtění

Včela medonosná kraňská se v podmínkách ČR plně osvědčila pro svoje vlastnosti. Plemeno je nadále šlechtěno na kombinaci požadovaných užitkových vlastností s výrazným zaměřením na mírnost a odolnost proti nemocem.

1.4. Stav včelstev v kontrole užitkovosti

V kontrole užitkovosti s centrální evidencí bylo v roce 2016 zapojeno 47 chovů. 42 chovů bylo aktivních, což představovalo hodnocení 2 333 včelstev výběrové základny chovů. Jeden chov byl na žádost chovatele zrušen, 2 chovy byly na žádost chovatele přerušeny a 2 chovy byly přerušeny z veterinárních důvodů. V kontrole užitkovosti doporučené (bez centrální evidence) je asi 40 000 včelstev u chovatelů, kteří odebírají materiál ze šlechtitelských chovů.

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

Zdravá, mírná a nerojivá včelstva s dobrou produkcí.

2.2. Základní parametry chovného cíle

Základními sledovanými parametry včelstev zapojených ve šlechtitelském programu jsou: medný výnos, mírnost, sezení, rojivost, rozvoj, hygienické testy.

Shoda s plemenným standardem se posuzuje morfometrickou analýzou validovanou testy DNA. Podrobnosti stanovuje PPP. Aktuální výsledky morfometrických rozborů jsou přístupné na www.pvpekarov.cz/sgg/m6_1.htm

V roce 2016 bylo vyhodnoceno 87 vzorků od včelstev 27 chovatelů.

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

Šlechtitelského programu jsou účastní šlechtitelské a rozmnožovací chovy, uvedené v aktuálním seznamu na www.vcelarstvi.cz

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2016

U včelstev zapojených do šlechtitelského programu proběhlo kompletní hodnocení na formuláři Přehled výkonů včelstev. Byly sumarizovány tyto vlastnosti: mírnost, sezení, rojivost, rozvoj.

Souhrn za hodnocené chovy:

Období	2016	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnoceno včelstev	2421	1,3	1,2	1,1	1,3
Požadavek minimálně		1,5	2,0	2,0	1,8

Podrobnosti viz tabulka 1 v příloze.

Dlouhodobá tendence v těchto sledovaných vlastnostech je setrvalý stav.

Závěr: Ve všech sledovaných vlastnostech je průměrná úroveň chovů lepší, než jsou minimální požadavky dané šlechtitelským programem. Včelstva nevyhovující jsou v jednotlivých chovech evidována a jsou zde měněny matky za matky osvědčeného původu.

4. Přehled počtu odchovaných včelstev ve šlechtitelských chovech za rok 2016

Počet matek z rozmnožovacích chovů vykázaných jako prodané v roce 2016: 10 266
Počet matek z vyšších šlechtitelských chovů vykázaných jako prodané v roce 2016: 23 177

Podrobnosti viz tabulky 2 a 3 v příloze. Srovnání uplynulých let je v tabulce 4.

Zdroje dat: evidence zasláná chovateli na sekretariát PRV ČSV.

V Praze, 2. února 2017

Ing Nikola Grätzová, odborný referent
Ing. Dalibor Titěra, zootechnik chovatelského sdružení

5. Příloha

Tabulka 1

Vyhodnocení sledovaných vlastností včelstev v kontrole užitekosti za rok 2016

Chovatel	číslo	n2016	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Cimala	139973	86	1,1	1,0	j.s.	j.s.
Čecháček	133593	61	1,1	1,4	1,1	1,5
Dlab	137175	47	1,0	1,2	1,0	1,0
Doležal	226294	40	1,0	1,5	1,9	1,5
Drda	146077					
Halásek	155622	53	1,8	j.s.	j.s.	j.s.
Horký	103505	79	1,1	1,1	1,3	1,2
Janoušek	147234	31	1,1	1,0	1,2	1,7
Janšta	155408	49	1,4	1,7	1,4	1,8
Kašná	157896	40	1,8	1,5	1,2	1,3
Kolář	137568	40	1,6	1,4	1,4	1,6
Kolerus	158239					
Kolomý	134428	59	1,1	1,1	1,1	1,0
Kučera	169946	51	1,0	1,1	1,0	1,7
Kurtinová	172749	47	1,1	1,1	1,2	1,1
Kytner	106005	45	1,0	1,0	1,0	1,4
Langerová	167533					
Mandát	151242	40	1,0	1,2	1,2	1,2
Marada	106094	41	1,1	1,2	1,0	
Melichar	134548	40	1,0	1,0	1,0	1,1
Olžbutová	183146	40	1,2	1,1	1,0	1,0
Plšek	158192	40	1,2	1,2	1,2	1,0
Sedláček	158329	140	1,6	1,7	1,4	1,5
Scherling	158416	40	1,2	1,0	1,1	1,3
Sláma	146675	51	1,9	1,9	1,0	1,1
SOUV	137694	54	1,0	1,0	1,0	1,2
Stejskal	167937	40	1,0	1,0	j.s.	1,1
Strouhal	151431	40	1,5	1,4	1,4	1,1
Šefčík	102854	57	1,3	1,4	1,8	1,6
Ševčík	104354	40	1,6	1,3	1,0	1,2
Šilhán	133713	30	1,5	1,4	1,4	1,5
Texl	126131	50	1,3	1,4	1,5	1,5
Toman	157886	40	1,1	1,1	1,5	1,3
Úškrt	105087	40	1,2	1,3	1,4	1,7
Včelpo	176087	95	1,0	1,0	1,0	1,5
Větrovský	107178	43	1,5	1,5	1,3	1,5
Vozdecká	178720	59	1,7	1,7	1,2	1,4

VÚVč Dol	136209	54	1,1	1,0	1,0	1,8
VÚVč Kývalka	147228	99	1,2	1,2	1,3	1,5
VÚVč Liběchov	168639	74	1,4	1,5	1,2	1,1
VÚVč Pekařov	136209	60	1,2	1,4	1,4	j.s.
VÚVč Přerov	132898	61	1,1	1,0	1,1	1,1
VÚVč Skřivánek	136209	47	1,1	1,2	1,0	1,1
VÚVč Zubří	168038	110	1,2	1,2	1,0	2,4
Vydra	156526	40	1,3	1,0	1,0	1,0
Zemánek	140002	40	1,2	1,0	1,1	1,0

Poznámka: j.s. = chovatel používá jinou stupnici

Tabulka 2

Prodej matek rozmnožovacích chovů v roce 2016

Jméno	Počet prodaných matek
Strnad Jiří	1903
Prokeš Daniel, Ing.	1171
Chramosta Jan	1042
Gruna Bronislav	783
Šanderová Michaela	694
Bečka Milan	615
Štefek Jan	515
Křížková Hana	514
Gabriel Josef	464
Juráň Jaroslav	449
Vrzáň Karel	371
Břenda Zdeněk	362
Mašek Miroslav	254
Kadlec Jiří Mgr.	226
Tomášek Oldřich, Ing.	208
Chramosta Lubomír	193
Kopeček Jaroslav	169
Konupčík Štěpán	160
Moravec Tomáš Ing.	89
Machyniak Karel	84
Celkem	10 266

Tabulka 3**Prodej matek vyšších šlechtitelských chovů v roce 2016**

Jméno	Počet prodaných matek
VÚVČ Dol	5344
Sedláček Jaroslav	2095
Cimala Pavel, Ing.	1993
Kolomý Jan	1872
Vozdecká Miroslava	1372
Včelpo s.r.o.	1113
Kurtinová Jitka	763
Úškrt Antonín	670
SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	598
Kytner Stanislav	477
Doležal Josef	458
Kolář Emil	451
Janšta Josef	434
Šefčík Josef	428
Toman Ladislav	425
Větrovský Pavel	363
Čecháček Martin, Ing.	363
Halásek Jaroslav	351
Zemánek Vlastimil	337
Plšek Břetislav, PhDr.	324
Vydra Petr	321
Melichar Jiří	309
Sláma Pavel	278
Strouhal Jan	277
Scherling Miloslav	271
Marada Vít	235
Mandát Antonín	197
Šilhán Jan	180
Ševčík Miloslav	175
Texl František, Ing.	163
Horký Zdeněk	131
Janoušek Josef, Ing.	118
Dlab Vlastimil	96
Olžbutová Jaroslava	94
Stejskal Josef	38
Kašná Ludmila	35
Kučera Karel	28
Drda Antonín	0
Kolerus Václav	0
Langerová Lenka, Dipl. Mgmt.	0
Celkem	24 297

Tabulka 4

Vývoj počtu chovů a odchovaných matek pro ostatní včelaře

Rok	Počet rozmnožovacích chovů	Odchováno matek	Počet šlechtitelských chovů	Odchováno matek	Celkem chovů	Celkem odchováno matek
2010			91			41 464
2011	63	16 745	69	27 058	132	43 803
2012	78	20 225	50	20 145	128	40 370
2013	73	16 222	48	20 190	121	36 412
2014	40	19 486	48	25 593	88	45 079
2015	28	20 626	48	24 297	76	44 923
2016	20	10 266	47	23 177	67	33 443